

2. Vězení stereotypů

Stručný popis/shrnutí:

Gender je označení osobní identity a společenské role jedince. V naší kultuře existují společensky konstruované rozdíly mezi ženami a pevně zakořeněná genderová nerovnost. Kategorie „muž“ a „žena“ jsou historicky a kulturně podmíněné, jsou produktem specifického historického období a společenského kontextu, a jako takové jsou kulturně a historicky proměnné - jejich význam se různí v čase a také se liší v různých oblastech světa. Následující aktivita byla převzata z různých vzdělávacích manuálů, mimo jiné z chorvatského vzdělávacího manuálu pro pracovníky s mládeží „Nasilne veze su bezveze“ (Násilné vztahy jsou na houby).

Klíčová slova: genderové stereotypy, genderové role, rovnost pohlaví

Doba trvání: 30 - 40 minut

Počet účastníků a účastnic: 10 – 20

Záměr:

Po provedení následující aktivity by studenti a studentky měli:

- vědět, co to jsou genderové stereotypy
- chápat, že genderové role jsou sociálním konstruktem, ne biologickou daností
- diskutovat o genderových rolích - jak se jim učíme, jak jsou posilovány, jakou kluci a holky platí cenu za to, že se mají snažit, aby jejich chování odpovídalo představám společnosti o tom, jak se kluci/holky mají chovat a jací mají být

Budete potřebovat:

- flipchart
- izolepu
- fixy různých barev

Postup:

1. Na jeden list flipchartu nakreslete chlapce a na druhý dívku - nebo požádejte student(k)y, aby je nakreslili.
2. Požádejte student(k)y, aby chlapce a dívku pojmenovali: *Jak byste chtěli, aby se jmenoval kluk? A jak se bude jmenovat dívka?*
3. Nad kresbu chlapce napište: „Chovej se jako pravej chlap“ a nad kresbu dívky: „Chovej se jako dáma“.
4. Zaměřte se na kresbu chlapce a zeptejte se studentů a studentek: *Co znamená fráze „Chovej se jako pravej chlap“? Jaké chování od kluků očekáváme, když jim říkáme „Chovej se jako pravej chlap“? Co si myslíme, že má udělat, aby se z něj „pravý chlap“ stal? Co podle nás má nebo nemá dělat?*

5. Jejich odpovědi zapisujte na flipchart, případně požádejte někoho ze studentů a studentek, aby je přišli zapisovat.
6. Pak se zaměřte na kresbu dívky a zeptejte se: *Co znamená fráze „Chovej se jako dáma“? Jaké chování od holčiček očekáváme, když jim říkáme, aby se „chovaly jako dáma“? Jak se podle nás má a nemá chovat?*
7. Odpovědi zapisujte na flipchart, nebo požádejte někoho ze studentů a studentek, aby je zapisovali.
8. Až budete mít utvořené dva seznamy, každý zvlášť fixem orámujte - vlastně je tak uzavřete do „vězení stereotypů“ - uvězníte je.

9. Diskuze

9.1 Otázka: *Jak říkáme těm věcem, které jste teď jmenovali?*

Odpověď: holčičí a klukčí - genderové - role.

9.2 *Kde se těmto genderovým rolím učíme? Kdy se je začínáme učit? Kdo nás je učí? Vídáme dané role u svých rodičů?*

Odpovědi:

- rodiče, sourozenci, kamarádi
- učitelé, škola, knihy
- televizní pořady, reklamy, videohry
- hudba
- časopisy
- sport
- církve atd.

Můžete mi dát nějaký konkrétní příklad z televize, časopisu, videohry, ... ?

9.3 Diskutujte se studenty a studentkami o tom, jaké rozdíly můžeme pozorovat v tom, jaké role se připisují chlapcům a jaké dívkám. Například že dívky by měly být pasivní, milé, pečující atd. Zatímco chlapci by měli být silní, sexuálně aktivní, neemocionální atd.

9.4 *Je to tak ve skutečném životě? Pokud muž například umyje nádobí nebo vyjádří emoce, znamená to, že není „pravý chlap“? Pokud k tomu studenti a studentky během diskuze nedojdou sami, vysvětlete jim, že všechno to, co vyjmenovali, jsou stereotypy. A tyto stereotypy jsou pak vlastně vězením, pro nás, pro náš gender.*

9.5 *Co podle stereotypů:*

- *očekávají chlapci/muži od dívek/žen?*
- *očekávají dívky/ženy od chlapců/mužů?*

9.6 *Co nás vlastně drží ve vězení stereotypů? Odpovědi napište okolo „vězení stereotypů“ a šipkami je s ním spojte.*

Možné odpovědi:

- Naučíme se je v dětství.
- Strach z odmítnutí.
- ...

9.7 Jak nám to, že jsme uvězněni stereotypy, škodí? Např.: Může se dívka stát inženýrkou? Může se chlapec stát chůvou nebo uklízečem?

9.8 Stane se něco negativního, když se pokusíme z vězení stereotypů utéct? Jaký negativní vliv to na náš život mít?

9.9 Co se stane člověku, který se odmítá příkazům vězení stereotypů podvolit?

- Co se stane, když chlapec opustí vězení genderových stereotypů a začne se chovat jinak? Jak se k němu budou chovat jeho rodina, spolužáci a společnost?
- Co se stane dívce, která opustí vězení genderových stereotypů a bude se chovat jinak, než se od ní očekává?

9.10 Znáte nějakou dívku nebo ženu, která se chová jinak, než se od žen očekává? / Znáte nějaké dívku nebo ženu, která odporuje stereotypům?

Znáte nějakého chlapce či muže, který se chová jinak, než se od mužů očekává? Znáte nějakého chlapce či muže, který odporuje stereotypům?

Pokud ano, jak to dokázali? Jak na ně druzí reagovali?

Vybavte si někoho, koho obdivujete - řídí se vězením stereotypů, nebo ne?

Jak mohou stereotypní očekávání ovlivňovat naše cíle a sny? Jak se můžeš se stereotypy poprat a dosáhnout svých cílů?

9.11 Co dělat, když nás někdo otravuje nebo obtěžuje kvůli tomu, že neděláme to, co se od nás jako od ženy či muže očekává?

- Obtěžoval/a jsi někdy někoho nebo vysmíval/a ses někdy někomu kvůli tomu, že se chová jinak, než jak se od muže/ženy očekává?
- Obtěžoval tě nebo vysmíval se ti někdy někdo za to, že se chováš jinak, než se od tebe jako od ženy/muže očekává?

Shrnutí a zhodnocení

Diskutujte se studenty a studentkami o tom, jak mohou zapracovat sami na sobě, aby byli dobrým vzorem pro ostatní.

Několik tipů pro lektory

Na začátku můžete požádat 1-2 student(k)y, aby přišli nakreslit postavičky holky a kluka místo vás. Studenti/studentky bývají často kreativní, mají pěkné nápady a rádi kreslí.